

PRESENTACIÓ A CERVERA DEL “LLIBRE DELS GOIGS DE SANT MAGÍ”

(Agost de 2010)

Joan Roig i Montserrat

De bell nou sóc a Cervera. I hi sóc per tornar parlar de Goigs; avui, per presentar el llibre d'una temàtica tan segarrenca, tan ceriverina com els de sant Magí “el miraculós màrtir de Catalunya”, cantats a la vostra ciutat, a l'ermita de la Brufaganya, a Tarragona, a Mallorca i arreu del país.

Els Goigs, ja ho sabeu prou, sorgits del poble a les acaballes de l'edat mitjana, de profundes arrels litúrgiques i amb una forma indiscutiblement catalana, identitat que perdura en tota una proliferació de Goigs actuals, són elements vius de la nostra cultura religiosopopular, per això mateix que deia, se n'arrangen, se'n fan de nous, se n'editen i reediten... Avui continuen essent un signe més d'identitat catalana, petit i humil si voleu, però real. Són nostres. Ben sovint són tota una sèrie de petits signes el que forja una gran realitat, no endebades “de mica en mica s'omple la pica”.

I sant Magí, amb tan antiga i ferma popularitat a les nostres comarques, traspasant la ignominiosa línia de les “províncies”, gaudeix d'un bloc considerable de Goigs, anònims i d'autor,

antics i moderns, més reeixits i no tant... La força moral d'aquell antic català tarragoní que, condemnat a mort fa sorgir una font per satisfer la set dels seus botxins, sense cap dubte, ha impactat a totes les èpoques en el cor dels seus compatricis. D'aquest impacte i popularitat en teniu una bona mostra en aquest llibre, l'edició del qual han promocionat amb tant d'encert i il·lusió els incansables Gogistes Tarragonins, que, tan fidelment, saben mantenir el foc sagrat d'aquesta tradició, d'aquest tresor nacional.

Aquest “Llibre dels Goigs de sant Magí” el vaig preparar fa dos anys, i enguany ha vist la llum. El vaig escriure amb il·lusió, i n'estic content; a la meua Mallorca no hi és pas estrany el sant de la Brufaganya; de ben petit ja sentia aquest nom invocat en la malaltia de trencadura o hèrnia dels infants, o “minyonets”, com diuen els mateixos Goigs. I també m'era ben present per un conegudíssim temple dedicat a ell al raval de Santa Caterina de la Ciutat de Mallorca. Fa molt de temps que recollia el material, i és molt gratificant compartir les troballes amb els qui compartim afeccions.

Max Turull, Josep M. Llobet, Juli Lago i Mn. Joan Roig. Foto de Victòria Fusté

El radi fort d'incidència de la devoció al Sant fora el Camp, la Segarra, l'Anoia, Barcelona i Mallorca, i, en menor escala, el Bages, el Penedès, Girona, Solsona i la Catalunya Nord. I són de veure els goigs que hi han arribat a florir!

Coneixem una única edició i sabem ben poca cosa d'un interessant text primitiu, que presento el primer de tots. Però té el pes fort un generalitzat text tradicional clàssic, que, segons les edicions que hem pogut trobar, té vigència des de mitjan segle XVII i és viu fins als nostres dies, perquè encara es canta i es reedita. Aquest text és un monument viu a tot el gènere gogístic. Prodigat abundantment en una llarga sèrie d'edicions, cada full té una gràcia, cada impremta un segell, els gravats antics d'una ingenuïtat colpidora, els moderns d'una força emotiva...

Però a banda d'aquest text tan conegut i generalitzat, n'hi ha tota una sèrie de menys coneguts que també calia redimir de l'oblit: l'antic de Mallorca, el de Sant Pere de les Puel·les i el de Santa Caterina, ambdós de Barcelona. I entre els actuals, a més de la limitada edició de bibliòfil del caputxí P. Hilari d'Arenys de Mar, cal esmentar els de Joaquim Segura i Lamich, de santa Coloma de Queralt, i els del tarragoní Joan Rossell. I d'una manera molt especial els del poeta reusenc Xavier Amorós, que són la joia literària de tota la col·lecció.

El sant de la Brufaganya també ha tingut sort amb els il·lustradors, ho he insinuat abans: són espectaculars alguns grans boixos barcelonins del XVIII i del XIX i la gran varietat que il·lustra la llarga sèrie d'edicions, segons les impremtes

que les realitzaven. I d'ara, n'han enriquit la iconografia xilògrafs d'anomenada com Antoni Gelabert, Ricard Vives i Sabaté, Català i Gomis i Oriol Mª Diví, i dibuixants com Jujol, Saumells, els Riera, Mallafre, els Virgili i d'altres. Tot això es pot percebre plenament en el llibre que avui presentem.

Però també s'hi endevina molt bé, i això és d'interès per a vosaltres, l'abundant i valuosa aportació cerverina al corpus maginià. Cervera, deixant a banda la Brufaganya i Tarragona, és l'indret on la devoció al sant s'hi ha mantingut amb més força i vitalitat, queda ben manifest. La mateixa portada del llibre reproduïx un gravat, que em va semblar rar i escaient, de la col·lecció de l'entusiasta i incansable cerverí Josep Mas i Segura.

Els Goigs impresos a Cervera, mireu-ne la bibliografia essencial, que vol dir "no-absoluta", per constatar-ho. Però, a més, una de les edicions més antigues

que coneixem és sens dubte la impresa a la Pontifícia i Reial Universitat el 1768, i encara una altra sense data de la mateixa època. Cal esmentar també la participació actual de Jaume Ferran Camps.

Però, per a mi, l'aportació més original i decisiva a l'obra és la valuosa i original troballa, estudiada pel Prof. Josep M. Llobet i Portella, de l'arxiu de la parròquia de Vilagrasseta; ho vaig conèixer gràcies a l'amic Josep Mas, i no vaig dubtar gens d'incloure-hi unes composicions tan escaients com desconegudes: a part dels Goigs tradicionals, uns altres d'inèdits per al "temps de sequedat", i quatre cants més dedicats també al mateix sant Magí. Sens dubte, tot un bell bagatge que els antics cristians d'aquestes terres, avantpassats vostres, van llegir a la cultura religiosopopular i que ara us retornem.

En definitiva, aquí teniu el Llibre dels Goigs de Sant Magí, que és ben vostre.